

เงินภาษี 2% คุ้มค่าแค่ไหน?

ลดการดื่ม
ลดความเสี่ยง
สังคมสุขภาพดี
อนาคตยั่งยืน

สสส. กับผลลัพธ์ 25 ปี ของการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย

ผลประเมินแผนควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2561-2565

ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์
9,444 ล้านบาท
เงินลงทุนจาก สสส.
1,540 ล้านบาท

ลงทุน 1 บาท
คืนประโยชน์ให้สังคม
6.13 บาท

ตัวชี้วัดที่ติดตามได้ดีขึ้น
32 จาก 41 ตัว (78%)

ประโยชน์ที่ประเมินได้ (แบ่งตามประเภท)

ลดการดื่มแอลกอฮอล์
6,133 ล้านบาท (64.9%)

ลดอุบัติเหตุ
2,519 ล้านบาท

ลดโรคและความรุนแรง
651 ล้านบาท

งานประเพณี และพื้นที่ปลอดเหล้า
141 ล้านบาท

ตัวเลขผลประโยชน์เป็นการประเมินทางเศรษฐศาสตร์ ไม่ใช่เงินสดที่รัฐได้รับคืนโดยตรง

สสส. นำเงิน 2% ไปทำอะไรบ้าง? 5 กลยุทธ์หลักตลอด 25 ปี

1 รณรงค์ให้คนลด ละ เลิกดื่ม

- ▶ แคมเปญงดเหล้าเข้าพรรษาทำให้ปริมาณบริโภคต่อหัวลดลงประมาณ **10%** ในช่วงรณรงค์เมื่อเทียบกับแนวโน้มตามปกติ
 - ปี 2568 มีผู้ลด ละ เลิกดื่ม **8.6 ล้านคน** รวมน้ำหนัก 4.5 ล้านคน ที่งดเหล้าอย่างเข้าพรรษา
 - ครีวเรือประเพณีค้าขายได้ประมาณ **14,949 ล้านบาท** ในช่วง 3 เดือน
 - กลยุทธ์ "พักดื่ม" เปลี่ยนมุมมองจากเรื่องศาสนาเป็นการดูแลร่างกายเพื่อขยายฐานไปยังคนรุ่นใหม่และกลุ่มคนต่างศาสนา
- ▶ คำนียการให้เหล้าเป็นของขวัญลดลงจาก 30.2% เหลือ **9%** หลังการรณรงค์ "ให้เหล้าเท่ากับแข่ง" (พ.ศ. 2551-2560)

2 สร้างระบบช่วยเหลือผู้มีปัญหาการดื่ม

- ▶ ร่วมลงทุนพัฒนาระบบการดูแลผู้มีปัญหาการดื่มสุรา (พรส.) ครอบคลุมตั้งแต่ SW.สต. ถึง SW.จิตเวชทั่วประเทศ
 - ปี 2561 มีผู้รับบริการบำบัดปัญหาการดื่ม **262,355 คน**
 - คัดกรองผู้มีปัญหาการดื่มได้ถึง **10.3 ล้านคน** (ปี 2562)
- ▶ พัฒนาศักยภาพบุคลากรสาธารณสุขและแนวปฏิบัติ

3 ผลักดันกฎหมายและนโยบาย

- ▶ สสส. สร้างและสนับสนุนกลไก "สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา" ซึ่งเป็นกลไกหลักในการยกร่างผลิตภัณฑ์ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
- ▶ สนับสนุนบุคลากรและการดำเนินงานของหน่วยงานควบคุมแอลกอฮอล์
- ▶ สนับสนุนการจัดทำหลักฐานการประเมินผลการรณรงค์และเวลาจำหน่าย เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย

4 ลงทุนในงานวิจัยและข้อมูล

- ▶ สนับสนุนศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) ซึ่งมีบทบาทสร้างนักวิจัยข้อมูล และหลักฐานเพื่อประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย
 - สร้างคน: สร้างเครือข่ายนักวิจัยทั่วทุกภูมิภาค
 - สร้างข้อมูล: ประเมินประเด็นต่าง ๆ เช่น งดเหล้าเข้าพรรษา, การรับรู้กฎหมาย, ความรอบรู้, ประเมินนโยบายเร่งด่วน เช่น การขยายเวลาขาย
 - สร้างหลักฐานระดับโลก: เผยแพร่งานวิจัยในวารสารวิชาการระดับนานาชาติ
- ▶ สนับสนุนข้อมูลสุขภาพสำคัญ เช่น การสำรวจสุขภาพประชาชนไทยฯ, สำรองเหล้าและบุหรี่

5 ขับเคลื่อนความร่วมมือระดับโลก

- ▶ สสส. ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขผลักดันประเด็นควบคุมแอลกอฮอล์จน WHO รับรองแผนปฏิบัติการควบคุมแอลกอฮอล์ระดับโลก พ.ศ. 2565-2573
- ▶ WHO ใช้โมเดล สสส. เป็นต้นแบบให้ประเทศอื่น

สัดส่วนเงินกองทุน สสส. ในแอลกอฮอล์

ตัวอย่าง
เบียร์ 1 กระป๋อง
เข้ากองทุน สสส.
เพียง 29 สตางค์

ราคาขายต่อกระป๋อง
38.52 บาท (รวม VAT)

0.75% (29 สตางค์)
99.25% (38.23 บาท) ส่วนที่เหลือ

ภาษีส่วนนี้ไม่ถึง 1%
แต่ แผนควบคุมแอลกอฮอล์
ที่ใช้เงินนี้สร้างประโยชน์
คืนสังคม
6.13 เท่า

เงิน 2% คุ้มค่าอย่างไร?

- เศรษฐศาสตร์: ลงทุน 1 บาท ประเมินผลประโยชน์ให้สังคมได้ 6.13 บาท
- สุขภาพ: สนับสนุนการลดดื่ม ลดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุ และการเข้าถึงบริการสาธารณสุข
- ระบบนโยบาย: สร้างงานวิจัย บุคลากร และหลักฐานประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย
- ระยะยาว: ลงทุนในระบบและเครือข่าย ไม่ใช่เพียงรณรงค์ระยะสั้น

เงินภาษี 2% คุ้มค่าแค่ไหน?

ลดการดื่ม
ลดความเสี่ยง
สังคมสุขภาพดี
อนาคตยั่งยืน

สสส. กับผลลัพธ์ 25 ปี ของการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย

ทศวรรษแรก: บทบาท สสส. ในการควบคุมสุรา

ทศวรรษที่สอง: ขึ้นเวทีโลก และยืนต้านกระแสฟ่อนกฏ

เอกสารอ้างอิง:

ผลประเมินแผนควบคุมแอลกอฮอล์ 2561-2565

- สุรศักดิ์ ไชยสงค์, กบพัฒน์ มากแจ้ง, ฤกษ์วัน สารพัฒน์, ไชยศักดิ์ สารพัฒน์, สุจิตดา ชนโสภณ, และคณะ. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์และผลกระทบเชิงเศรษฐศาสตร์ของแผนควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสิ่งเสพติด ปี 2561-2565. มหาสารคาม: A-HPRU มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2568.

1. รณรงค์ให้คนลด ละ เลิกดื่ม

- Saengow U, Patanavanich R, Suriyawongpaisul P, et al. The effect of an annual temporary abstinence campaign on population-level alcohol consumption in Thailand: a time-series analysis of 23 years. *BMJ Glob Health*. 2024;9(7):e014428.
- สุรจิตดา ชนโสภณ. ประเมินผลการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา ปี 2568. สขสข: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา; 2568.
- มติชนออนไลน์. สสส.-เครือข่ายงดเหล้า ดันกิจกรรมใหม่ "วิ่งพิชิตดื่ม" เสริมแคมเปญงดเหล้าเข้าพรรษา [อินเทอร์เน็ต]. 4 ก.ค. 2562.
- ผู้จัดการออนไลน์. ปชช.75% เมินเหล้าเป็นของขจรขิณมีใหม่ รณรงค์งดดื่ม "ให้เหล้าเท่ากับแข่ง" [อินเทอร์เน็ต]. 22 ส.ค. 2552. <https://mgronline.com/qol/detail/9520000156778>
- Hfocus. สสส.องค์การต้นแบบ สร้างกลยุทธ์ใหม่ "เลิกเหล้า" [อินเทอร์เน็ต]. 7 มี.ย. 2556. <https://www.hfocus.org/content/2013/06/3330>
- ช่อง 8. สสส.เผย คนให้เหล้าเป็นของขจรขิณมีใหม่ ลดลงเหลือร้อยละ 9 [อินเทอร์เน็ต]. 27 ส.ค. 2560. https://www.thaich8.com/news_detail/56446

2. สร้างระบบช่วยเหลือผู้มีปัญหาการดื่ม

- แผนงานการพัฒนากระบวนการดูแลผู้ที่มีปัญหาการดื่มสุรา (พรส.). ทศวรรษแห่งการเรียนรู้และการขับเคลื่อนทั้งทศวรรษแผนงานการพัฒนากระบวนการดูแลผู้ที่มีปัญหาการดื่มสุรา. บรรณาธิการ: กรมสุขภาพจิต; 2557.
- Waleewong O, Khampang R, Wichaidit W, Tangjit A, editors. Progress in implementation of alcohol policy in Thailand during 2008-2019. Nonthaburi: IHPP; 2020.
- สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค. แนวปฏิบัติการคัดกรองและบำบัดรักษาฟื้นฟูสุขภาพผู้ที่มีปัญหาการดื่มสุรา. บรรณาธิการ: กรมควบคุมโรค; 2561 (ฉบับปรับปรุง 2568).

3. ผลักดันกฎหมายและนโยบาย

- Thamarangsi T. The "triangle that moves the mountain" and Thai alcohol policy development: four case studies. *Contemp Drug Probl*. 2009;36(1-2):245-81.
- Sornpaisarn B, Rehm J. Strategies used to initiate the first alcohol control law in Thailand: lessons learned for other low- and middle-income countries. *Int J Drug Policy*. 2020;86:102975.
- Zayar NN, Vichitkunakorn P, Aekplakorn W, et al. Impact of alcohol excise taxation and structural reforms on per capita consumption in Thailand, 1995-2021. *Int J Drug Policy*. 2026;150:105191.

- Sornpaisarn B, Shield KD, Rehm J. Alcohol taxation policy in Thailand: implications for other low- to middle-income countries. *Addiction*. 2012;107(8):1372-84.
- ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. ประชาชน 82.8% หนุนควบคุมการจำกัดเวลาขายเหล้า-เบียร์ [ข่าวเผยแพร่]. สขสข: ศวส.; 12 พ.ย. 2568.
- เกษตรศักดิ์ จันดี. ถอดรหัสผลกระทบเชิงลึก: การปลดล็อกเวลาขายแอลกอฮอล์กับวิกฤตอุบัติเหตุทางถนนช่วงปีใหม่ 2569 [อินเทอร์เน็ต]. สขสข: ศวส.; 2569.

4. ลงทุนในงานวิจัยและข้อมูล

- จุดบอดที่ดี: แซ่โจว, อภิษฎา ลาพร-ภานนท์, รัตติยา อักษรทอง. บทบาทศูนย์วิจัยปัญหาสุรากับนโยบายแอลกอฮอล์ในประเทศไทย. วารสารการสาธารณสุขเพื่อสุขภาพไทย. 2565;1(1).
- เรณูฤดี ปราบวนิช, วิชัย เอกพลากร, และคณะ. การสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกาย ครั้งที่ 7 พ.ศ. 2567-2568. บรรณาธิการ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข; 2568.
- สสส. สสส. สานพลัง สวสส.-รามาฯ เปิดผลสำรวจสุขภาพคนไทยครั้งที่ 7 [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: สสส.; 2568.
- ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. สถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย 2564 VS 2567 [อินเทอร์เน็ต]. สขสข: ศวส.; 2568.

5. ขับเคลื่อนความร่วมมือระดับโลก

- สุปรिता อุดุลยานนท์. กลไก สสส. กับกระบวนการขับเคลื่อนควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. ใน: ประชุมวิชาการสุราระดับชาติ ครั้งที่ 11. สขสข: ศวส.; 2563.
- World Health Organization. Global alcohol action plan 2022-2030. Geneva: WHO; 2024.
- Pongutta S, Suphanchaimat R, Patcharanarumol W, Tangcharoensathien V. Lessons from the Thai Health Promotion Foundation. *Bull World Health Organ*. 2019;97(3):213-20.

6. สอดส่องเงินกองทุน สสส. ในเบียร์ 1 กระป๋อง

- Wichaidit W. Taxes in action: the use of taxes for harmful products for mental health in Thailand [presentation]. 2nd International Forum "¿Quién paga los daños?"; 2026 Sep 22.

7. เติบโต 25 ปี (เฉพาะรายการที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มข้างบน)

- Talek M, Vichitkunakorn P, Assanangkornchai S, Wichaidit W. Global alcohol policy implementation in Thailand: a narrative review. *Int J Alcohol Drug Res*. 2024;12(S1):S18-27.